

Силабус навчальної дисципліни

Фінанси

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Кафедра фінансово-економічних дисциплін

Рік навчання: II, Семестр: III-IV

Дні занять: згідно розкладу

Консультації: згідно графіку

Кількість кредитів: 5,0

Загальний обсяг годин -150 (аудиторних – 98, самостійна робота – 52)

Підсумковий контроль: екзамен

Мова викладання: українська

Викладач Лимар Олена Федорівна

Контактна інформація alenka66@gmail.com, +380974945724

Опис дисципліни

Дисципліна «Фінанси» є дисципліною **обов'язкової** компоненти навчального плану, циклу **професійної підготовки**. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, яка спрямована на формування у студентів цілісної системи знань про суть і форми прояву фінансів, механізму функціонування фінансових відносин та їх оптимізацію у суспільстві, склад і структуру фінансової системи, сукупність фінансових органів та інститутів, засади формування і функціонування окремих сфер і ланок фінансової системи.

Студенти отримують практичні навички щодо аналізу сучасної фінансової політики та її впливу на економіку держави, побудови моделі фінансових відносин та управління фінансовою системою, визначення джерел фінансових ресурсів підприємств і держави, розкриття взаємозв'язку фінансів держави, підприємств і населення, виявлення факторів формування фінансового результату підприємства, моделювання грошових потоків в сферах державних фінансів та в страхуванні, аналізі державного бюджету, оцінки грошових потоків у сфері міжнародних фінансів та фінансового ринку.

Структура дисципліни

Години (лек./пр.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів	знати фінанси як економічну категорію, об'єктивні передумови існування фінансів, характерні ознаки, їх суспільне призначення, функції фінансів, фінанси як регулятор економічних та соціальних процесів у суспільстві, підвищення ролі фінансів у ринкових умовах, фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин, механізм формування та використання.	Тести, ситуаційні завдання

2/2	2. Генезис і еволюція фінансів та фінансової науки	знати предмет і методи фінансової науки, моделі фінансових відносин у суспільстві, зародження фінансової науки як складової політичної економії, розвиток науки у період остаточного виділення фінансової науки з політекономії, основні напрями фінансової науки ХХІ ст.	Тести, ситуаційні завдання
2/4	3. Становлення та розвиток фінансової науки в Україні	знати історичні аспекти становлення, функціонування та розвиток фінансів доби Київської Русі (Х ст.) та Запорізької Січі (ХVI– ХVIIст.), найбільш вагомні здобутки вчених ХІХ ст. у галузі фінансів, розвиток фінансової науки у незалежній Україні.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	4. Фінансова система	знати суть і поняття фінансової системи, принципи побудови, типологізацію та структуру фінансових систем за територіальною ознакою і типами економічних систем, організаційну структуру та внутрішню побудову фінансової системи України, сфери та ланки фінансових відносин, державне регулювання фінансових відносин.	Тести, ситуаційні завдання
4/2	5. Фінансова політика і фінансовий механізм	знати фінансову політику як складову частину економічної і соціальної політики, ланки фінансової політики, фінансову стратегію, фінансову тактику, суть фінансового механізму, складові елементи, організаційну структуру і його правовий режим, взаємодію фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою.	Тести, ситуаційні завдання
2/4	6. Фінансове право і фінансове законодавство	знати поняття, метод і систему фінансового права, його значення у здійсненні фінансової політики і фінансового механізму, суб'єкти фінансового права, фінансове законодавство: Конституцію України, Бюджетний кодекс України, Податковий кодекс, Закон України «Про страхування» та ін.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	7. Податки. Податкова система	знати суть податків та їх характерні ознаки, елементи системи оподаткування, класифікацію та види податків, суть, основи побудови податкової системи, її структуру, принципи і методи оподаткування, напрями податкової політики на сучасному етапі, характеристику основних податків податкової системи України.	Тести, практичні завдання
2/2	8. Бюджет та бюджетна система. Бюджетний процес	знати склад і структуру державних фінансів, фінансові ресурси держави, об'єктивні передумови функціонування бюджету держави, його соціально-економічне значення, доходи та видатки державного та місцевих бюджетів, структуру і принципи побудови бюджетної системи, міжбюджетні відносини та їх регулювання, поняття бюджетного процесу та його складові.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	9. Державний кредит та державний борг	знати економічну сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту, форми державного кредиту, випуск державних цінних паперів, та їх погашення, економічний зміст та структуру державного боргу, механізм його формування, методи управління державним боргом України.	Тести, практичні завдання
2/2	10. Місцеві фінанси	знати суть і склад місцевих фінансів, їх роль у реалізації соціально-економічної політики адміністративно-територіальних формувань, фінансові ресурси місцевого самоврядування, доходи і видатки місцевих бюджетів, значення місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів, видатки бюджетів територіальних громад на потреби місцевого самоврядування.	Тести, практичні завдання

2/4	11. Бюджетний федералізм і бюджетне вирівнювання	знати поняття, цілі, завдання державної регіональної фінансова політики, поняття вертикальних і горизонтальних дисбалансів та фінансового вирівнювання, об'єктивну необхідність, правові засади й організацію бюджетного вирівнювання в Україні.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	12. Соціальні позабюджетні фонди	знати необхідність формування цільових фондів, організацію та принципи функціонування системи централізованих фондів цільового призначення, поняття і роль соціальних позабюджетних фондів, джерела формування та напрями використання їх коштів.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	13. Фінанси суб'єктів господарювання	знати основи організації фінансів підприємств, форми фінансування підприємницької діяльності, фінансові взаємовідносини підприємства, грошові потоки, що їх обслуговують, фінансові ресурси підприємства та їх класифікацію, фонди фінансових ресурсів, фінансові результати діяльності, доходи і видатки підприємства, поняття фінансової діяльності та її види.	Тести, практичні завдання
2/2	14. Фінанси домогосподарств	знати структуру фінансових ресурсів домогосподарств, порядок складання їх бюджету, джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів, форми інвестиційної діяльності домогосподарств, фінансові операції громадян з комерційними банками.	Тести, практичні завдання
2/2	15. Страхування Страховий ринок	знати економічну необхідність, сутність і роль страхування, організацію фінансових відносин у сфері страхування, форми і методи страхового захисту, структуру страхового ринку та його учасників, організаційні форми функціонування страхових компаній, здійснення державного нагляду за страховою діяльністю, порядок ліцензування, методику оцінки фінансових результатів страхових операцій, їх розподіл та використання, організацію ринку страхових послуг та його характеристику, розвиток страхової справи в Україні.	Тести, практичні завдання
2/4	16. Фінансовий ринок	знати сутність, призначення, функції та структуру фінансового ринку за різними ознаками, види діяльності на ринку цінних паперів, характеристики суб'єктів та об'єктів фінансового ринку, організацію ринку фінансових послуг в Україні.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	17. Фінансовий менеджмент	знати теоретичні основи фінансового менеджменту та його види, організацію бюджетного менеджменту, фінансового менеджменту підприємницьких структур та фінансово-кредитних установ, податкового менеджменту.	Тести, ситуаційні завдання
2/2	18. Фінансова безпека держави	знати походження і сутність економічної безпеки, її суб'єкти і об'єкти, індикатори фінансової безпеки та її порогові значення для України, механізми фінансової безпеки, об'єктивну необхідність розробки напрямів підвищення національної, економічної і фінансової безпеки, причини виникнення, шляхи локалізації і подолання фінансових криз.	Тести, ситуаційні завдання
4/2	18. Міжнародні фінанси	знати сутність, призначення та структуру міжнародних фінансів, характеристику суб'єктів й види зовнішньоекономічної діяльності, міжнародні фінансові операції та їх класифікацію, організацію валютно-фінансових відносин, види і форми міжнародних розрахунково-кредитних відносин, фінансову діяльність міжнародних організацій, завдання і сфери діяльності	Тести, ситуаційні завдання

		міжнародних фінансових інститутів, організацію і функціонування світового фінансового ринку.	
2/2	20. Фінанси країн з розвинутою ринковою економікою	знатиеволюцію та сучасні риси фінансових систем країн з розвинутою ринковою економікою, особливості організації фінансів з розвинутою ринковою економікою, основи гармонізації податкової політики в рамках розвинутої ринкової економіки, напрями міжнародної валютної політики, роль фінансових інститутів розвинутої ринкової економіки у формуванні єдиної фінансової політики.	Тести, питання
2/4	21. Фінанси країн Європейського Союзу	знатиеволюцію та сучасні риси фінансових систем країн з розвинутою ринковою економікою, особливості організації фінансів Європейського Союзу, основи гармонізації податкової політики в рамках ЄС, напрями міжнародної валютної політики, роль фінансових інститутів ЄС у формуванні єдиної фінансової політики.	Тести, питання

Список використаних джерел

Основна література

1. Василик О. Д. Теорія фінансів: підручник / О. Д. Василик. - К.: НІОС, 2013. – 416 с.
2. Коваленко Д. І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика : навч. посібник / Д. І. Коваленко, В. В. Венгер. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 578 с.
3. Кремень О. І. Фінанси : навч. посібник / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
4. Меглаперідзе А. С. Фінанси : навч. посібник / за заг. ред. А. С. Меглаперідзе. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 420 с.
5. Романенко О. Р. Фінанси: підручник для ВНЗ / О. Р. Романенко; Міністерство освіти і науки України. Київ: центр учбової літератури, 2016. – 310 с.
6. Стойко О. Я. Фінанси: навч. посібник /О. Я. Стойко, Д. І. Дема; за ред. О. Я. Стойка. – К.: Алерта, 2014. – 432 с.
7. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні): підручник / В. О. Онищенко, А. Ю. Бережна, Л. О. Птащенко, І. Б. Чичкало-Кондрацька. – К. : Центр учбової літератури, 2016. – 600 с.
8. Фінанси : навч. посібник / А. В.Базилук, І. В. Горобінська, О. В. Жулин, І. О. Карлова та ін.; за наук. ред. А. В. Базилук – К. : Кондор, 2014. – 348 с.
9. Фінанси для фінансистів: підручник / К. В. Багацька, О. А. Гнатенко, Т. А. Говорушко та ін. ; за заг. ред. Т. А. Говорушко. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 612 с.
10. Фінанси зарубіжних країн: навчальний посібник / [О. П. Кириленко, Т. О. Кізіма, В. П. Горин та ін.]; за ред. О. П. Кириленко. – Тернопіль: Вектор, 2013. – 420 с.
11. Шеремет О. А. Фінанси для фінансистів: підручник / за заг. ред О. А. Шеремет. – К. Центр учбової літератури, 2013. – 612 с.
12. Юрій С. І. та ін. Фінанси: підручник / С. І. Юрій та ін., за редакцією С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К.: Знання, 2012. – 687 с.

Додаткова література

13. Божидарнік Н. В. Валютні операції : підручник / Н. В. Божидарнік, Т. В. Божидарнік. – К. : Центр учбової літератури, 2013. - 698 с.
14. Гончаренко О. В. Міжбюджетні відносини на місцевому рівні в Україні: монографія / О. В. Гончаренко. – К. : Алерта, 2013. – 222 с.
15. Зайцев О. В. Фінансові розрахунки : теорія і практика : навч. посібник / О. В. Зайцев. – К. : Кондор, 2013. – 548 с.
16. Замкова Н. Л. Державні фінанси: навч. посібник /Н. Л.Замкова, І. В. Гнидюк, Ю. А. Романовська. - В.: ВРВ ВТЕІ КНТЕУ, 2015. - 464с.
17. Миргородська Л. О. Фінансові системи зарубіжних країн : навч. посібник / Л. О. Миргородська. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 320с.
18. Місцеві фінанси [Текст]: підручник / [О. Б. Жихор, О. П. Кириленко, О. М. Тридід та ін.]; за ред. О. Б. Жихор, О. П. Кириленко; Ун-т банк. справи Нац. банку України. - Київ: УБС НБУ,

2015. - 579 с.

19. Проблеми розвитку фінансової системи України та шляхи їх вирішення: монографія / М.І. Карлін, Ю.В. Шулик, А.В. Кулай та [ін.]; За ред. д-ра екон, наук, проф. М. І. Карліна. – Луцьк: Вежа-Друк, 2014. – С.364.
20. Сунцова О. О. Місцеві фінанси: навчальний посібник для ВНЗ / О. О. Сунцова. Київ: Центр учбової літератури, 2016 - 487с.

Інтернет ресурси

21. Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
22. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. - Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>
23. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. – Режим доступу: <http://www.sfs.gov.ua>
24. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. -Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
25. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. - Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
26. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. - Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua>
27. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. – Режим доступу: <http://www.nfp.org.ua>
28. Офіційний сайт Пенсійного фонду України. - Режим доступу: <http://www.pfu.gov.ua>

Політика оцінювання

Робота на лекційних заняттях (присутність, ведення конспекту, участь в усному опитуванні) не оцінюється. Робота на практичних заняттях (усне опитування, тестування, розв'язування ситуаційних та практичних завдань, участь у навчальній дискусії, доповідь з презентацією) максимальна оцінка 12 балів в 2 семестрі та 3 бали у 3 семестрі. Модульна контрольна робота максимальна оцінка 14 балів. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 1 бал). Передача модульних контрольних робіт відбувається із дозволу декана факультету за наявності поважних причин.

Самостійна робота студентів при вивченні курсу складається з різних її видів: підготовка до аудиторних занять (лекцій та практичних занять); вивчення законодавчих та нормативних актів України; завершення розпочатих на практичних заняттях завдань, передбачених робочою програмою курсу; відвідування консультацій (індивідуальних та групових); написання рефератів. Підготовка до лекційного заняття передбачає обов'язкове вивчення матеріалу попередньої лекції і ознайомлення з матеріалами наступної лекції (підручники, посібники). Підготовка до практичних занять передбачає обов'язкове вивчення отриманого теоретичного матеріалу з метою подальшого застосування знань на практичних заняттях, у наступній практичній діяльності. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані.

Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв).

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (освітня платформа «Калаборатор»).

Відвідування занять є обов'язковим.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба), навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем та деканом факультету.

Відповідно до Закону України «Про освіту» (Стаття 8) особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Здобувачі освіти мають право на вивчення та перезарахування результатів вивчення окремих тем дисципліни в системі неформальної освіти.

У третьому семестрі передбачено два змістовних модулі. За перший та другий модулі студент може набрати максимально по **50 балів** за кожний модуль (разом за семестр – **100 балів**). Мінімальний допускний бал – **35**.

Поточне тестування та самостійна робота							
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2			
T1	T2	T3	Мкр1	T4	T5	T6	Мкр2
12	12	12	14	12	12	12	14
50				50			
100							

У четвертому семестрі передбачено три змістовних модулів. За третій та четвертий модулі студент може набрати максимально **24 бали**, за п'ятий – **22 бали**, на екзамені – **30 балів** (разом за семестр – **100 балів**). Мінімальний допусковий бал – **35**.

Поточне тестування та самостійна робота																		
Змістовний модуль 3						Змістовний модуль 4						Змістовний модуль 5					Екзам- мен	
T7	T8	T ₉	T10	T11	Мкр3	T12	T13	T14	T15	T16	Мкр4	T15	T16	T17	T18	Мкр5		
3	3	3	3	3	9	3	3	3	3	3	9	3	3	3	3	10		
24						24						22					30	
100																		

Оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

Розробник силабусу навчальної дисципліни О.Ф. Лимар

Силабус затверджено на засіданні кафедри фінансово-економічних дисциплін 31.08.2020 р., протокол № 1.